

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 33/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till religionsfrihetslag och vissa lagar som har samband med den

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 oktober 2002 en proposition med förslag till religionsfrihetslag och vissa lagar som har samband med den (RP 170/2002 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande i saken till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Tuula Lybeck och överinspektör Joni Hiitola, undervisningsministeriet

- undervisningsråd Erkki Merimaa, Utbildningsstyrelsen
- direktör för föreningsregistret Kalevi Sadeluoto, Patent- och registerstyrelsen
- ecklesiastikråd Matti Halttunen, Kyrkostyrelsen
- lagfaret ecklesiastikråd Paavo Perola, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- styrelsemedlem, församlingsråd Valtter Luoto, Suomen Vapaan Kristillisyyden Neuvosto SVKN ry
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny religionsfrihetslag som skall ersätta den gällande lagen från 1922. Dessutom föreslås ändringar i lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och bokföringslagen.

Genom den nya religionsfrihetslagen tryggas utövandet av den religionsfrihet som föreskrivs i grundlagen. I lagen finns bestämmelser om en särskild form av samfund för religionsutövning, ett registrerat religionssamfund. De registrerade religionssamfundet skall ges större autonomi. Vidare finns det bestämmelser som tillämpas

inte bara på de registrerade religionssamfundet utan också på den evangelisk-lutherska kyrkan och det ortodoxa kyrkosamfundet. Bestämmelser av detta slag som är tillämpliga på alla religionssamfund gäller medlemskap i religionssamfund, förfarandet vid inträde i och utträde ur ett religionssamfund, ed och försäkran samt tillämpningen av lagen om sammankomster på offentlig religionsutövning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2003. Ändringen i bokföringslagen träder dock i

kraft tre år efter det att religionsfrihetslagen har trätt i kraft, dvs. den 1 augusti 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Förvaltningsutskottet har behandlat ärendet med hänsyn till sitt eget behörighetsområde och framhåller att förslaget till ändring av religionsfrihetslagen från 1922 är både behövlig och angelägen.

I princip kompletterar och preciserar lagförslaget den gällande religionsfrihetslagen och avser inte att rubba det nuvarande sättet att utöva religionsfriheten.

Enligt föreslagna 28 § tillämpas på religions-samfund i regel föreningslagen och religionsfrihetslagen bara när ett religionssamfunds särskilda karaktär kräver det. Genom förslaget får religionssamfundet ökad autonomi samtidigt som deras syfte och verksamhetsformer anges noggrannare.

Myndighetsverksamhet

I 4 § föreskrivs att magistraten skall registrera anmälningar om inträde i eller utträde ur religionssamfundet i befolkningsdatasystemet. Magistraten tar emot anmälningar om utträde ur religionssamfund. Enligt 11 § i grundlagen har var och en rätt att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Rätten att utträda ur ett religiöst samfund är ett väsentligt led i religionsfriheten. Eftersom det inte går att ställa villkor för utträde och magistraten inte har beslutsbefogenheter i saken, kan utträdesförfarandet anses motiverat.

Utskottet menar att rätten för undervisningsministeriet enligt 12 § 1 mom. att bevilja till-

stånd att avvika från bestämmelsen om en styrelsemedlems hemort bör förenas med en bestämd orsak. Kompletteringen skulle säkerställa att samfundets representanter de facto kan nås av myndigheterna i Finland.

Enligt 15 § är Patent- och registerstyrelsen registermyndighet och för registret över religions-samfund. Utskottet finner förslaget lämpligt på denna punkt, eftersom Patent- och registerstyrelsen i sin egenskap av registermyndighet också svarar för andra föreningsregisterärenden.

Förslagen om register och registrering i 15—24 § är korrekta.

Utskottet förordar förslaget i 23 § om att tillsätta en sakkunnig nämnd för att ge utlåtanden om religiösa samfunds verksamhetsformer och syfte.

Avslutningsvis

Förvaltningsutskottet hänvisar till att det är det utskott som behandlar kyrkliga frågor och påpekar i det sammanhanget att propositionen inte är helt problemfri. Utan att ta närmare ställning till hur förhållandet mellan religionsundervisningen och religionsutövningen inverkar på religionsfriheten konstaterar utskottet att traditionerna kring fester och andra sedvänjor i läroanstalter inte bör ändras genom detta förslag.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför som sitt utlåtande

att grundlagsutskottet bör beakta det ovan sagda.

Helsingfors den 21 november 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent

vordf. Pertti Turtiainen /vänst

medl. Janina Andersson /gröna

Nils-Anders Granvik /sv

Rakel Hiltunen /sd

Valto Koski /sd

Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd

Paula Lehtomäki /cent

Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent

Pekka Ravi /saml

Petri Salo /saml

Arto Seppälä /sd.

Sekreterare var

biträdande sekreterare Jukka Savola.